

Indifferente of neutrale zalven

Inleiding

De dermatoloog heeft u een behandeling voorgeschreven met indifferente zalven oftewel neutrale zalven. In deze folder leest u meer over het gebruik van neutrale zalven.

Zalven

Zalf, crème en lotion zijn benamingen die aangeven hoeveel water en vet in een smeersel zit. Een zalf is een vet smeersel, hierin zit weinig water. Een crème is een samenstelling van vet en water en een lotion bevat veel water. De Latijnse benaming voor zalf is unguentum, dit staat vaak op het etiket van de tube (bijvoorbeeld ung. cetomacrogolis). Voor het gemak spreken we in het vervolg van zalf als we het over smeersels in het algemeen hebben (dus zalf, crème of lotion). De term crème of lotion gebruiken we alleen als het specifiek om eigenschappen van een crème of lotion gaat.

Vershil zalf, crème en lotion

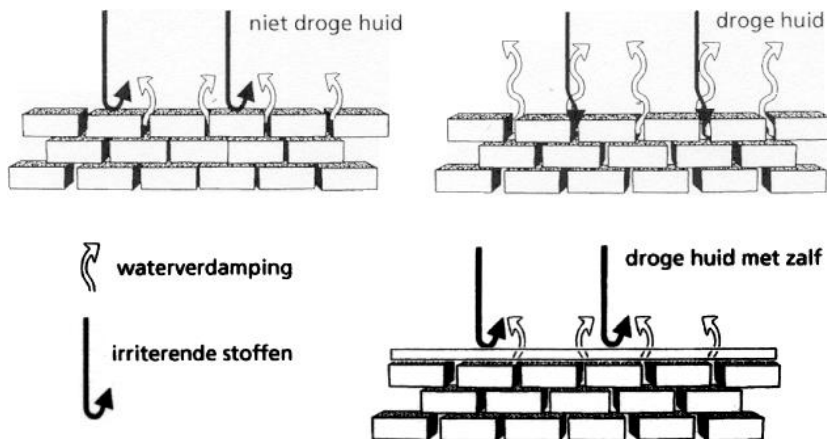
- Een zalf is een vet smeersel, hierin zit weinig water
- Een crème is een samenstelling van vet en water
- Een lotion bevat veel water

Neutrale zalven

Mensen met eczeem hebben van nature een andere vetsamenstelling van de huid waardoor de huid droger is. Een goede verzorging van de huid is de eerste stap om het eczeem zo rustig mogelijk te houden. Neutrale zalven oftewel indifferente zalven vormen de basis van de behandeling. Deze zalven zorgen er namelijk voor dat de huid vet blijft en niet uitdroogt. Een droge huid geeft meer jeuk en is gevoeliger voor prikkels van buitenaf.

Opbouw van de huid

De huid heeft verschillende functies, een daarvan is de belangrijke beschermfunctie. De bovenste laag van de huid, de hoornlaag, zorgt ervoor dat schadelijke stoffen buiten blijven en het vocht binnen. De hoornlaag vormt als het ware een huidbarrière, een beschermlaag. De hoornlaag bestaat uit hoorncellen en huidvetten. Deze laag lijkt veel op een stenen muur, waarbij de hoorncellen de stenen zijn en de huidvetten het cement. Wanneer de muur intact is kunnen geen stoffen naar binnen en slechts een klein deel water kan eruit verdampen. Bij een droge huid zijn minder vetten aanwezig en is sprake van een beschadigde huidbarrière. De verdamping van water is groter waardoor de huid nog droger wordt. Bovendien kunnen schadelijke, irriterende stoffen van buitenaf de huid binnendringen en een eczeemreactie teweeg brengen. In feite is de muur poreus geworden.

Figuur 1: Schematische weergave van de bovenste laag van de huid

Bij de dagelijkse huidverzorging is het aanbrengen van een beschermlaag van buitenaf erg belangrijk. Dit kunt u doen door het aanbrengen van een neutrale zalf. Neutrale zalven worden ook wel basiszalf of bijsmeerzalf genoemd. De neutrale zalven worden zowel in de actieve fase maar ook in de rustige fase van het eczeem gebruikt. In een actieve fase gebruikt u het naast de zalf met geneesmiddel om bij te zalven. In een rustige fase is de zalf nodig om de huid soepel en de beschermlaag optimaal te houden.

Verskillende soorten neutrale zalf

Neutrale zalven zijn er in zeer veel soorten. Deze zalven zijn op doktersrecept verkrijgbaar. De apotheker maakt de zalf vaak zelf. Deze zijn ongeparfumeerd en neutraal. Voorbeelden zijn:

- Cetomacrogolzalf;
- Lanettezalf;
- Paraffinevaseline;
- Vaselinelanettecrème
- Cetomacrogolcrème
- een combinatie Vaselinecetomacrogolcrème.

De overeenkomst tussen al deze zalven is dat ze geen medicijnen bevatten. Het verschil zit in de samenstelling, de verhouding van water en vet. Een zalf is vetter dan een crème of lotion en heeft daarom in principe de voorkeur om te gebruiken bij eczeem. Bij een nattend eczeem gelden andere adviezen. In overleg met de verpleegkundige kunt u tijdens het spreekuur zalven uitproberen.

Zalfkeuze

- Gebruik een crème bij een nattend eczeem en een zalf bij een droog schilferend eczeem.
- Hoe droger de huid hoe vetter de zalf.
- Vette zalf kan met name 's zomers jeuk veroorzaken doordat er een broeireactie op de huid ontstaat. Soms kan gebruik van vette zalf tot ontsteking van de haarzakjes leiden. Smeer daarom altijd met de haarrichting mee. Bij ontsteking van de haarzakjes kan een mindere vette zalf of crème overwogen worden.
- Smeer de huid minimaal een keer per dag in met een neutrale bijsmeerzalf. Meerdere malen per dag smeren is nodig als de huid erg droog is of als u veel jeuk heeft.
- Voorkeur voor een bepaalde zalf is heel persoonlijk.
- Jaargetijden kunnen van invloed zijn op voorkeur voor bepaalde zalf. 's Zomers wordt vaak een minder vette zalf gebruikt. Belangrijk is dat u het een plezierige zalf vindt. Er zijn veel verschillende soorten zalf en crèmes. Vraag om een andere zalf aan de arts of verpleegkundige als de zalf niet bevalt.
- Wanneer u zowel hormoonzalf als bijsmeerzalf tegelijk wilt gebruiken, behandel dan eerst de eczeemplekken met de voorgeschreven hormoonzalf.

De bijsmeerzalf smeert u dan één uur later.

Zalfadviezen

- Let op de houdbaarheidsdatum op pot of tube.
- Was uw handen voordat u gaat zalven en zorg voor warme handen.
- Zorg voor voldoende hygiëne. Schep de zalf met een lepel of spatel uit de pot zodat u niet steeds met de handen in de zalfpot zit. Dit geldt zeker bij open eczeem.
- Probeer telkens dezelfde volgorde van zalven aan te houden, bijvoorbeeld van boven naar beneden, zodat u geen lichaamsdelen overslaat. Waar u begint maakt niet uit.
- Masseer de zalf goed in.
- Draag bij zalven met medicijnen eventueel handschoenen, bij basiszalven zijn handschoenen niet nodig.
- Hormoonzalf moet goed verdeeld over de lichaamsdelen met eczeemplekken worden aangebracht. Dit kan op meerdere manieren gebeuren:
 - de zalf in kleine hoeveelheden op een lichaamsdeel verdelen en dan uitsmeren;
 - een kleine hoeveelheid zalf tussen de handen uitsmeren, dan op de huid aanbrengen en uitsmeren;
 - gebruik voor de dikte van smeren van hormoonzalven de vingertop hoeveelheid.

Deze staat uitgelegd in de folder 'Behandeling met corticosteroiden'.

(Zalf)adviezen bij een nattende huid

Bij een nattende huid is het van belang om met een hormooncrème te smeren en niet met een zalf. Hierbij wordt meestal een gemiddeld tot sterk werkende hormooncrème geadviseerd om de acute ontstekingsreactie goed te kunnen behandelen. Aanvullend kan het nuttig zijn om met zinkolie te behandelen. De hormooncrème moet wel een uur intrekken voordat deze zinkolie gebruikt kan worden. Bij een nattende huid kunnen naast hormooncrèmes en zinkolie ook natte kompressen helpen. Dit is verband dat gedrenkt is in kraanwater en daarna uitgeknepen wordt. Het verband kan als een omslag op de natte plekken worden gelegd, zo'n drie tot vier keer per dag gedurende een paar uur. Daarna droogt u de huid aan de lucht, dus niet afdrogen. Natte kompressen hebben een sterk indrogend effect.

Telefoonnummers en adressen

Polikliniek dermatologen

Locatie Deurne

T: 0493 – 32 89 18

Locatie Helmond

T: 0492 – 59 59 58

Locatie Helmond

Wesselmanlaan 25

5707 HA Helmond

T: 0492 – 59 55 55

Locatie Deurne

Dunantweg 16

5751 CB Deurne

T: 0493 – 32 88 88

Locatie Gemert

Julianastraat 2

5421 DB Gemert

T: 0492 – 59 55 55

